

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ
«Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

8 снежня 2017 года, № 17 (2185)

ПАДЗЕЯ

Званнем «Ганаровы прафесар БДУ» ўшанаваны старшыня Парламента Грузіі

Рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Андрэй Кароль уручыў 21 лістапада дыплом «Ганаровы прафесар БДУ» старшыні Парламента Грузіі **Іраклію Кабахідзе**. Гэтага звання высокапастаўлены гасць быў ганараваны за вялікі асабісты ўнёсак ва ўмацаванне і развіццё ўсебаковых сяброўскіх адносін паміж Грузіяй і Беларуссю.

Урачыстая цырымонія прайшла ў БДУ ў рамках афіцыйнага візіту ў Беларусь парламенцкай дэлегацыі Грузіі. Краіны маюць намер і далей умацоўваць супрацоўніцтва, у тым ліку праз сумесныя адукацыйныя праграмы. Адзначым, што ўжо больш за тры дзясяткі грамадскіх дзеячаў і вядомых палітыкаў былі ўдасцелены звання «Ганаровы прафесар БДУ».

Таксама ў цырымоніі прыняў удзел старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы **Сяргей Рахманаў**, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Грузіі ў Беларусі **Давід Катарый**.

Па словах рэктара БДУ Андрэя Каралёва, напружаны адбылося афіцыйнае галасаванне па прысуджэнні звання. Усе члены Савета ўніверсітэта аднагалосна выказалі сваю згоду ў тым, каб паважаны палітычны дзеяч, доктар юрыдычных навук папоўніў шэрагі эліты – ганаровых прафесараў БДУ.

Праходзіла ўрачыстая цырымонія паводле пратакола: Іраклію Кабахідзе ўручылі дыплом, які пацвярджае ганаровае званне, і падарылі мантыю, спецыяльна пашытую для высокага гасця.

Іраклій Кабахідзе ў сваім выступленні перад выкладчыкамі і студэнтамі БДУ падзякаваў за гонар быць ганаровым прафесарам вядучай ВУЗ Беларусі. Старшыня парламента таксама распавёў пра Грузію, пра ажыццёўленыя і бягучыя рэформы. Спікер звярнуў увагу на замежнапалітычныя прыярытэты Грузіі і выказаў спадзяванне, што супрацоўніцтва дзвюх краін будзе і далей развівацца на карысць беларускага і грузінскага народаў. Таксама высокапастаўлены гасць адказаў на пытанні

прысутных. У прыватнасці, ён распавёў пра мару, якая тычыцца яго краіны, падзяліўся ўражаннямі ад нацыянальнай кухні Беларусі і адзначыў найбольш перспектывныя галіны супрацоўніцтва.

Напрыканцы цырымоніі Іраклій Кабахідзе пакінуў запіс у кнізе ганаровых гасцей БДУ.

– Статус ганаровага прафесара БДУ – гэта дадатковая магчымасць пашырэння і паглыблення супрацоўніцтва, – казаў у гутарцы з журналістамі рэктар БДУ Андрэй Кароль. – Ужо былі абмеркаваны магчымасці пашырэння супрацоўніцтва з Тбіліскім дзяржаўным універсітэтам.

– У нас не толькі добрыя палітычныя і дыпламатычныя адносіны, але і ў цэлым мы зацікаўлены ўмацоўваць сяброўскія сувязі паміж нашымі краінамі, – падкрэсліў Іраклій Кабахідзе, старшыня Парламента Грузіі. – Наша кааперацыя на розных узроўнях, у тым ліку эканамічная, паказвае сваю эфектыўнасць. У нас ёсць жаданне рухацца далей.

Алёна ЛЯЎШЭНЯ

Даведка

Іраклій Кабахідзе з адзнакай скончыў юрыдычны факультэт Тбіліскага дзяржаўнага ўніверсітэта, у 2005 годзе – юрыдычны факультэт Універсітэта Дзюсельдорфа (Германія). Мае ступень магістра права, доктар юрыдычных навук.

У 2011–2013 гг. – выкладчык Універсітэта Джорджыі (ЗША), 2011–2014 гг. – дацэнт факультэта права Каўказскага ўніверсітэта. З 2014 г. – дацэнт Тбіліскага дзяржаўнага ўніверсітэта, 2015–2016 гг. – выканаўчы сакратар, член палітычнага савета кіроўнай партыі «Грузінская мара – дэмакратычная Грузія». З лістапада 2016 г. – старшыня Парламента Грузіі.

СУПРАЦОЎНІЦТВА

Назарбаеў універсітэт зацікаўлены ў партнёрстве з БДУ

Рэктар БДУ Андрэй Кароль сустрэўся з дэлегацыяй Назарбаеў універсітэта (г. Астана, Казахстан).

Узначаліла дэлегацыю віцэ-прэзідэнт па студэнцкіх справах і міжнародным супрацоўніцтве Кадзіша Даірава. У яе склад увайшлі старшы менеджар дэпартаменту камунікацый і маркетынгу Асель Галіева і спецыяліст дэпартаменту міжнароднага супрацоўніцтва Святлана Агай.

Мэтай наведвання БДУ стала абмеркаванне пытанняў па ўсталя-

ванні партнёрскіх адносін у галіне навукова-даследчай дзейнасці і іншых кірунках.

Вітаючы гасцей, рэктар БДУ Андрэй Кароль адзначыў важнасць развіцця супрацоўніцтва паміж ВУЗ для сістэм сучаснай адукацыі дзвюх краін: «У нас вельмі добрыя кантакты з вышэйшымі навучальнымі ўстановамі Казахстана. Мы гатовыя пашыраць межы партнёрства на самых розных узроўнях, таму што сёння без узаемадзеяння і асабістых кантактаў дасягнуць значных вынікаў і атрымаць пэўныя адукацыйна-навуковыя прадукты немагчыма».

Кадзіша Даірава ў сваім высту-

пенні адзначыла, што Назарбаеў універсітэт досыць маладая ВУЗ, прыярытэтнымі кірункамі якой з'яўляюцца адукацыя і навука. Пры гэтым віцэ-прэзідэнт падкрэсліла спецыфічнасць бакалаўрыяцкіх адукацыйных праграм.

Падрыхтоўка па іх арыентавана на рэалізацыю дзяржаўнай праграмы «Лічбавы Казахстан». «Мы зацікаўлены ў партнёрстве з БДУ. Пераважнае правядзенне сумесных навуковых даследаванняў, напрыклад, у сферы ІТ. У нашым універсітэце, як і ў БДУ, ёсць праграмы па

кам'ютарных навук, роботатэхніцы. Нас цікавяць і іншыя кірункі, якія актыўна прадстаўлены ў БДУ. Вядома ж, актуальнае пытанне абмену выкладчыкамі і студэнтамі».

Падчас перамоў рэктар БДУ Андрэй Кароль прапанаваў сфакусаваць увагу на адным-двух кірунках супрацоўніцтва, што павялічыць шанцы ў дасягненні пастаўленых мэт у дачыненні як сістэм адукацыі, так і абедзвюх краін. Рэктар беларускай ВУЗ падкрэсліў, што для гэтага

Заканчэнне на 2-й стар.

У нумары:

РАСПРАЦОЎКІ БДУ ПРАПАНАВАНЫ КАЗАХСТАНУ

БДУ прадставіў 30 інавацый у рамках Беларуска-казахстанскага бізнес-форуму, а таксама правёў шэраг перамоў

Стар. 2

ГІСТОРЫЯ, ДЗЯРЖАВА І УНІВЕРСІТЭТ: АД ІДЭІ СТВАРЭННЯ БДУ ПРАЙШЛО 100 ГАДОЎ

Міжнародны навуковы форум «1917 год у гістарычным лёсе Беларусі» быў прысвечаны падзеям, якія прадвызначылі не толькі развіццё беларускай дзяржаўнасці, але і БДУ

Стар. 5–6

«САЦЫЁЛАГІ ПАВІННЫ КАЗАЎ НЕ ТОЛЬКІ ПРА ПРАЦЭНТЫ»

Гутарка з дырэктарам Цэнтра сацыялагічных і палітычных даследаванняў БДУ Давідам РОТМАНАМ

Стар. 8

Весткі з рэктарата

РЭКТАР БДУ Андрэй Кароль сустрэўся з Паслом Бразіліі Паўла Антоніа Перэйра Пінта.

Высокага гасця цікавіла падрыхтоўка студэнтаў, якія вывучаюць партугальскую мову. Ён адзначыў, што пасольства рэалізуе праграмы стажыроўкі і практыкі студэнтаў па эканоміцы, турызме, праве. Андрэй Кароль выступіў з прапановай праходжання стажыровак чацвёртакурснікаў у бразільскіх бізнес-кампаніях, што значна палепшыла б якасць падрыхтоўкі спецыялістаў.

ДАМОВА аб супрацоўніцтве падпісана паміж БДУ і Расійскім універсітэтам дружбы народаў (Масква). Прадугледжваецца павышэнне кваліфікацыі выкладчыкаў з выкарыстаннем дыстанцыйных тэхналогій, навукова-метадычных семінараў і канферэнцый, правядзенне круглых сталоў, майстар-класаў у рамках зімовай і летняй школ рускай мовы.

**Паводле інфармацыі
прэс-службы БДУ**

Каб скарыстацца
мультымедычным
кантэнтам
газеты:

1. Загрузіце на смартфон прыкладанне **Aurasma**
2. Падпішыцеся на канал **#bsuby**
3. Навядзіце камеру на выяву з пазнакай

Назарбаеў універсітэт зацікаўлены ў партнёрстве з БДУ

**Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.**

абодва ўніверсітэты маюць вялікі патэнцыял. «БДУ сёння з'яўляецца ўнікальнай мадэллю сучаснага ўніверсітэта. Ён спалучае ў сабе ўстойлівыя традыцыі і рэагуе на актуальныя запатрабаванні эканомікі, аб'ядноўваючы адукацыю і навуку. А гэты кангламерат дае пэўныя вынікі. Назарбаеў універсітэт таксама асаблівы. Я падзяляю меркаванне, што трэба прытрымлівацца сваіх традыцый. Проста пазычаць і капіяваць на працаваныя схемы і шаблоны – гэта ўсё адно прыўнесці чужое. А яно ніколі не дасць таго плёну і ўсходаў, якія ёсць пры захаванні культурных і гістарычных прынцыпаў», – адзначыў Андрэй Кароль.

Бакі выказалі спадзяванне, што афіцыйная сустрэча будзе мець вынік, які выявіцца ў прыняцці дакумента пра супрацоўніцтва.

Візіт казахскай дэлегацыі ў БДУ прайшоў у рамках яе ўдзелу ў VI пасяджэнні працоўнай камісіі па каардынацыі дзейнасці Навукова-

адукацыйнага кансорцыума паміж вышэйшымі навучальнымі ўстановамі Казахстана і Беларусі.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ

Даведка

Назарбаеў універсітэт быў заснаваны ў 2010 годзе па ініцыятыве Прэзідэнта Казахстана Нурсултана Назарбаева. У ВНУ ажыццяўляецца падрыхтоўка спецыялістаў у галіне інжынернай справы, камп'ютарных навук, рэабілітацыйнай медыцыны, адукацыі, эканомікі, міжнародных адносін, бізнесу, дзяржаўнага кіравання і інш. Усяго ў структуры ВНУ восем факультэтаў, навучанне на якіх вядзецца на англійскай мове.

Прафесарска-выкладчыцкі склад налічвае каля 430 высокакваліфікаваных спецыялістаў, 80 % з якіх прадстаўляюць 54 краіны. Сёння ў Назарбаеў універсітэце навукаюцца звыш 4000 студэнтаў. За ўвесь перыяд яго існавання выпускнікамі сталі больш за 1800 чалавек.

Рэктар БДУ Андрэй Кароль з віцэ-прэзідэнтам Назарбаеў універсітэта Кадзішай Дайравай

Распрацоўкі БДУ прапанаваны Казахстану

БДУ прадставіў каля 30 навуковых інавацый на выставе навукова-тэхнічных распрацовак Беларусі ў рамках Беларуска-казахстанскага бізнес-форуму.

У лік выставачных экспанатаў комплексу БДУ былі ўключаныя як ужо вядомыя распрацоўкі, так і тэхналогіі, якія знаходзяцца ў пачатковай стадыі іх рэалізацыі. Навуковыя пошукі праведзены ў галіне медыцыны і аховы здароўя; прамысловага абсталявання; экалагічнай бяспекі і абароны навакольнага асяроддзя; сельскай гаспадаркі; харчовай, хімічнай прамысловасці; інфармацыйных тэхналогій; бяспекі жыццядзейнасці чалавека і інш.

У прыватнасці, дэманстраваліся прыборы дыстанцыйнай спектраскапіі для зандавання Зямлі; апаратна-праграмны комплекс «Калібрыўка»; ультрагукавы прыбор уліку газу; прылады, прызначаныя для выкарыстання ў сістэмах спадарожнікавага маніторынгу руху транспарту і сельгасмашын і інш. У якасці натуральнага экспаната паказана запатрабаваная на вытворчасць харчовай прамысловасці ядомая ўпакоўка. «Смачная» распрацоўка БДУ выкарыстоўваецца ў якасці ўпакоўкі для захоўвання харчовых дадат-

каў, мясных вырабаў, цукерак, пірожных, садавіны, а таксама для наступнага іх ужывання ў падрыхтоўцы ежы. Выкарыстанне навінкі дазваляе прадудзіць рост мікробаў і працягнуць тэрмін захоўвання прадуктаў.

У спісе экспанатаў таксама новы комплексны мікробы прэпарат «Жыцень», які служыць для паскарэння раскладання ржышча і саломы. Гаворка ідзе пра ўжыванне

распрацоўкі хімікаў і біёлагаў БДУ ў сельскай гаспадарцы. Гэты прэпарат комплекснага дзеяння створаны на аснове жывых клетак мікраарганізмаў, павялічвае ступень раскладання пажніўных рэшт (іржышча і саломы), змяншае інфекцыйны фон на апрацаваных тэрыторыях. Тэхналогія ўжывання комплекснага мікробнага прэпарата забяспечвае падрыхтоўку глебы да пасаваў. Акрамя таго,

на стэндзе паказаны супрацьпуклінныя прэпараты «Праспідэлонг», «Тэмадэкс», якія два гады назад атрымалі стандарт GMP. Гэтыя лекавыя прэпараты і фармацэўтычныя субстанцыі вырабляе РУП «Унітэхпрам БДУ». Арыгінальныя беларускія прэпараты служаць для лячэння злаякасных пухлін галавы, шыі, раку страўніка з дысемінаваным паражэннем брушной поласці.

З экспазіцыяй азнаёміліся рэктар БДУ Андрэй Кароль і міністр адукацыі нашай краіны Ігар Карпенка. Таксама былі праведзены перамовы з патэнцыйнымі казахскімі партнёрамі. У прыватнасці, кіраўніцтва РУП «Актыў БДУ» дасягнула папярэдняй дамоўленасці з прадстаўнікамі Еўразійскага нацыянальнага ўніверсітэта імя Л. М. Гумілёва пра ўдзел прадпрыемства БДУ ў тэндарах на пастаўку лабараторнага абсталявання па фізіцы, хіміі, біялогіі для кабінетаў школ і ВНУ ў Рэспубліцы Казахстан. Дарэчы, у 2014 г. РУП «Актыў БДУ» вырабіла 425 камплектаў арыгінальных устаноў з фізічнымі прыборамі для міжнароднай алімпіяды па фізіцы на замову Міністэрства адукацыі і навукі Казахстана. Выручка ад рэалізацыі склала 170 тысяч долараў.

Арганізатарам выставы выступіў Дзяржаўны камітэт па навуцы і тэхналогіях Беларусі.

**Алена МАРЦУЛЕВІЧ,
Сяргей ШАФАЛОВІЧ**

Павышэнне кампетэнцый у інжынернай адукацыі

Мемарандум аб супрацоўніцтве падпісаны паміж БДУ і Алмацінскім універсітэтам энергетыкі і сувязі (АУЭС) (г. Алматы, Казахстан). Подпісы пад дакументам паставілі прарэктар БДУ па навуковай рабоце Васіль Сафонаў і рэктар АУЭС Сейле Сагітаева.

Мемарандум прадугледжвае акадэмічны абмен студэнтамі, магістрантамі, дактарантамі і выкладчыкамі для навучання, стажыровак, практыкі. Дасягнуты дамоўленасці пра рэалізацыю сумесных адукацыйных праграм, даследаванняў, правядзенне канферэнцый, семінараў, сімпозіумаў, круглых сталоў, а таксама падрыхтоўку калектывных публікацый. Заклучэнне мемарандума адбылося ў рамках праекта InnoCENS «Павышэнне інавацыйных кампетэнцый і прадпрымальніцкіх навыкаў у сферы інжынернай адукацыі», у якім ВНУ з'яўляецца партнёрамі.

На цырымоніі падпісання прысутнічалі таксама намеснік начальніка ўпраўлення

міжнародных сувязяў БДУ Канстанцін Макарэвіч і намеснік начальніка Галоўнага ўпраўлення навукі ВНУ Алег Янкоўскі. З боку Казахстана – загадчык кафедры энергазахаўвання і рэабілітацыйнай АУЭС Гані Балбаеў і дактарант кафедры прамысловай энергетыкі ВНУ Алія Елеманова. Гасцям прадставілі прэзентацыю пра структуру ўніверсітэта, яго навукова-даследчыя дасягненні, распрацоўкі і пазіцыі ў міжнародных рэйтынгах. Таксама бакі абмяняліся навукова-адукацыйным досведам сваіх ВНУ і абмеркавалі планы далейшага супрацоўніцтва.

Ульяна МІНЧАНКА

Даведка

Алмацінскі ўніверсітэт энергетыкі і сувязі заснаваны ў 1975 г. і ажыццяўляе падрыхтоўку спецыялістаў па энергетыцы, тэлекамунацыях і ІТ-тэхналогіях ва ўсім рэгіёне Сярэдняй Азіі. За ўсю гісторыю ВНУ падрыхтавана каля 30 тысяч кваліфікаваных спецыялістаў.

Навучанне вядзецца на казахскай і рускай мовах. У 2013 годзе па спецыяльнасцях «Радыётэхніка, электроніка і тэлекамунацыі», «Энергетыка» стартаваў навукавы працэс на англійскай мове. Сёння ў структуру АУЭС уваходзяць 4 факультэты, дзе навукаецца каля 4000 студэнтаў.

ВІНШУЕМ!

Признанне Акадэміі навук

Загадчык кафедры канстытуцыйнага права юрыдычнага факультэта **Рыгор Васілевіч** выбраны членам-карэспандэнтам НАН Беларусі па спецыяльнасці «правазнаўства».

На 13 вакансій акадэмікаў і 31 вакансію членаў-карэспандэнтаў прэтэндавалі 29 і 104 кандыдаты адпаведна. У выніку тайнага галасавання абрана 5 сапраўдных членаў (акадэмікаў) і 22 члены-карэспандэнты.

Рыгор Аляксеевіч Васілевіч – доктар юрыдычных навук, прафесар, заслужаны юрыст Рэспублікі Беларусь.

У 1980 годзе скончыў Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт. У 1984 годзе абараніў кандыдацкую дысертацыю ў галіне працоўнага права, а ў 1994 – доктарскую дысертацыю ў галіне канстытуцыйнага пра-

ва. Пасля абароны доктарскай атрымаў вышэйшы кваліфікацыйны клас суддзі.

У 1994–1997 гг. – суддзя Канстытуцыйнага суда Рэспублікі Беларусь. У 1997–2008 гг. – старшыня Канстытуцыйнага суда Рэспублікі Беларусь. У 2008–2011 гг. – Генеральны пракурор Беларусі. З 2011 г. – загадчык кафедры БДУ.

Сфера навуковых інтарэсаў – канстытуцыйнае права, працоўнае права, тэорыя дзяржавы і права, арганізацыя працы дзяржаўнага апарата, прававы статус асобы, узаемаадносіны чалавека і дзяржавы.

З’яўляецца заснавальнікам навуковай школы ў галіне канстытуцыйнага права. Падрыхтаваў 4 дактароў і 21 кандыдата юрыдычных навук. Аўтар 15 манаграфій і больш чым 800 артыкулаў.

ПА ДОСВЕД

«Школа кіраўніка» стартавала ў БДУ

Удзельнікамі праграмы карпаратыўнага навучання сталі кіраўнікі структурных падраздзяленняў універсітэта, іх намеснікі і спецыялісты, якія ўваходзяць у кадравы рэзерв.

Першы этап, выязныя заняткі, прайшлі па навучальнай праграме «Стратэгічнае кіраванне ў ВНУ» 1–2 снежня на базе ГСАК «Лагойск». У рамках «Школы кіраўніка» супрацоўнікі ўніверсітэта паглыбляюць свае кампетэнцыі ў галіне стратэгічнага менеджменту, кіравання праектамі, сітуацыйнага лідарства, кіравання зменамі, моўнага іміджу кіраўніка. Трэнеры правялі **Дзмітрый Лук’янаў, Аляксандр Самойлаў і Андрэй Бібікаў**, вядучыя спецыялісты, бізнес-трэнеры і кансультанты айчынных кансалтынгавых кампаній, псіхалагі-практыкі і выкладчыкі БДУ. Універсітэт праводзіць навучанне сваіх кіруючых кадраў з мэтай удасканалення кіраўніцкіх навыкаў, якія спрыяюць павышэнню

выніковасці дзейнасці БДУ пры рэалізацыі стратэгічнага плана развіцця і дасягненню доўгатэрміновых мэтай універсітэта. У БДУ актыўна вядзецца праца па павышэнні прафесійнага ўзроўню выкладчыкаў і супрацоўнікаў. Вядучая роля ў арганізацыі гэтага працэсу належыць упраўленню кадраў. Яго начальнік **Наталля Няпеўная** адзначыла: «У нас распрацавана комплексная праграма па развіцці кваліфікацыі персаналу БДУ – «Карпаратыўны ўніверсітэт». За апошнія некалькі гадоў мы ўжо паспяхова правялі цэлую серыю навучальных мерапрыемстваў у рамках «Школы лідара» для

спецыялістаў, уключаных у рэзерв кіруючых кадраў ВНУ, «Школы кіраўніка» для загадчыкаў кафедраў, а таксама «Школы развіцця кампетэнцый» для маладых выкладчыкаў універсітэта».

Незабыўным і яркім стаў інтэлектуальна-забаўляльны вечар, які арганізавала ўпраўленне па справах культуры.

Удзельнікі семінара адзначылі выразную праграму, насычаны змест, актуальнасць і карыснасць матэрыялаў, тэматычных дыскусій і майстар-класаў, якія неабходныя кіраўніку ў сучасных умовах у цэлым, а таксама высокі ўзровень арганізацыі выязной школы.

Так, Аляксандр Самойлаў адзначыў, што проста быць для нашага ўніверсітэта ўжо недастаткова. БДУ павінен быць модным, «крутым» і прывабным, каб пра ўніверсітэт у розных кутках свету гаварылі з павагай, з жаданнем туды патрапіць. Каб у тым ліку гэта быў брэнд са сваімі атрыбутамі, філасофіяй, місіяй і глыбінёй, якую людзі будуць адчуваць. А ўсё пачынаецца з гісторыі станаўлення, развіцця, правільнага эфектыўнага кіравання. І нягледзячы на тое, што ўніверсітэт мае вялікую гісторыю, яму трэба перажыць другое нараджэнне, якое будзе не рэвалюцыйным, а эвалюцыйным, яно павінна ажыццяўляцца пастаянна, каб рэгулярна дасягаць мэтай, якія ўніверсітэт ставіць перад сабой. У гэтым паступальным руху павінен быць сэнс, які для сучаснай моладзі асабліва важны. А каб разумець і кіраваць дадзеным працэсам, трэба быць лідарам з правільнай унутранай пазіцыяй.

Цікавыя вось такія альтэрнатыўныя думкі. Будзем уважліва сачыць за праходжаннем дадзеных курсаў і інфармаваць пра гэта на сайце БДУ.

Таццяна БАГАМАЗАВА
Фота аўтара

HI-TECH

Інфармацыйныя тэхналогіі ў навучанні

Супрацоўнікі БДУ ўзялі ўдзел у двухдзённай І Міжнароднай выставе-форуме ІТЕ–2017 «Інфармацыйныя тэхналогіі ў адукацыі». Урачыстае адкрыццё адбылося 30 лістапада ў Falcon Club.

Мерапрыемства накіравана на дапамогу ў выкарыстанні і прасоўванні інфармацыйна-камунацыйных тэхналогій у сістэме адукацыі.

У цырымоніі адкрыцця прынялі ўдзел міністр адукацыі Беларусі **Ігар Карпенка**, дырэктар Галоўнага інфармацыйна-аналітычнага цэнтра дадзенага ведамства **Павел Ліс**, а таксама кіраўнікі вядучых кампаній у сферы ІТ.

Форум сабраў больш за 3000 беларускіх і замежных удзельнікаў, сярод якіх прадстаўнікі органаў кіравання з сістэмы адукацыі, сусветных пастаўшчыкоў інфармацыйных тэхналогій, а таксама ўстаноў адукацыі.

Праграма ІТЕ–2017 уключала працу семінараў-прэзентацый, майстар-класаў, трэнінгаў і круглых сталаў. У іх прынялі ўдзел спікеры кампаній Apple, Microsoft, beCloud, Springer Nature, «Асбіс». Таксама з дакладамі выступілі прадстаўнікі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, БДПУ імя М.Танка, БДУІР, БДТУ, БНТУ, Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі і інш.

Настаўнік хіміі Ліцэя БДУ **Таццяна Калевіч** выступіла з дакладам «Выкарыстанне мабільнага абсталявання для кабінетаў фізікі, хіміі і біялогіі вытворчасці фірмы GlobiSens (Ізраіль) у навучальным

працэсе Ліцэя БДУ»; намеснік начальніка Галоўнага ўпраўлення навучальнай і навукова-метадычнай работы **Уладзімір Галынскі** расказаў пра ўніверсітэты Рэспублікі Беларусь у міжнародных рэйтынгах, бягучы стан, праблемы і кропкі росту. Таксама дырэктар Фундаментальнай бібліятэкі БДУ **Уладзімір Кулажанка** выступіў з дакладам «Інфраструктура «адкрытай» навукі як драйвер росту ўніверсітэта ў міжнародных рэйтынгах», а загадчык кафедры кібернетыкі факультэта радыёфізікі і камп’ютарных тэхналогій **Юрый Варатніцкі** прадставіў даклад «Інтэграцыя педагагічных і інфармацыйных тэхналогій ва ўмовах лічбавай трансфармацыі адукацыі».

Арганізатарам выставы-форуму выступіў Галоўны інфармацыйна-аналітычны цэнтр Міністэрства адукацыі.

Паводле інфармацыі ГУН

АБ'ЯВЫ

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

ДАЦЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: фізікі цвёрдага цела, ядзернай фізікі, інфармацыйных сістэм кіравання, біяхіміі, СТАРШЫХ ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: фізікі і аэра-касмічных тэхналогій, дыскрэтнай матэматыкі і алгарытмікі, англійскай мовы гуманітарных факультэтаў, фізічнага выхавання і спорту, біяхіміі, нямецкай мовы.

АСІСТЭНТА КАФЕДРЫ інфармацыйных сістэм кіравання. Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб’явы.

Адрас: 220030, г.Мінск, вул. Бабруйская, 5а, упраўленне кадраў, тэл. 209-54-36.

РЭСПУБЛІКАНСКІ ІНСТЫТУТ ВЫШЭЙШАЙ ШКОЛЫ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

ПРАФЕСАРА КАФЕДРЫ гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі;

ДАЦЭНТА КАФЕДРЫ гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі;

ДАЦЭНТА КАФЕДРЫ моладзевай палітыкі і сацыякультурных камунікацый;

ДАЦЭНТА КАФЕДРЫ праектавання адукацыйных сістэм;

СТ. ВЫКЛАДЧЫКА кафедры псіхалогіі і педагагічнага майстэрства.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб’явы.

Адрас: 220001, г. Мінск, вул. Маскоўская, 15, аддзел кадраў, пакой 219, тэл. 200 91 07.

ДЗЯРЖАЎНЫ ІНСТЫТУТ КІРАВАННЯ І САЦЫЯЛЬНЫХ ТЭХНАЛОГІЯХ БДУ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАДЫ:

ВЫКЛАДЧЫКА факультэта перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб’явы.

Адрас: 220004, г. Мінск, вул. Шпалерная, 7, Дзяржаўны інстытут кіравання і сацыяльных тэхналогій БДУ, аддзел кадраў, тэл. 3060027, 3060028.

ІНСТЫТУТ ТЭАЛОГІІ ІМЯ СВЯТЫХ МЯФОДЗІЯ І КІРЫЛА БДУ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАДЫ:

ДАЦЭНТА КАФЕДРЫ біблейстыкі і хрысціянскага веравучэння.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб’явы.

Адрас: г. Мінск, пр. Незалежнасці, 24, каб. 209. Дадатковая інфармацыя па тэл.: +375 17 327 55 71.

МІЖНАРОДНЫ ДЗЯРЖАЎНЫ ЭКАЛАГІЧНЫ ІНСТЫТУТ ІМЯ А. Д. САХАРАВА БДУ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

ЗАГАДЧЫКА КАФЕДРЫ агульнай і медыцынскай фізікі; ДАЦЭНТА КАФЕДРЫ экалагічнай хіміі і біяхіміі.

Тэрмін падачы дакументаў – адзін месяц з дня апублікавання аб’явы.

Адрас: 220070, г. Мінск, вул. Даўгабродская, 23, корпус 1, каб. 202, тэл. 398 88 25, эл. пошта: info@iseu.by, ok@iseu.by.

УДАКЛАДНЕННЕ

У нумары газеты «Універсітэт» ад 20 лістапада ў інтэрв’ю з лаўрэатам прэміі імя У. І. Лічэты, загадчыцай кафедры замежнай журналістыкі і літаратуры, доктарам філалагічных навук Т. М. Дасаевай «Літаратура і журналістыка маюць непарыўную сувязь» рэдакцыяй былі дапушчаны факталагічны памылкі. У прыватнасці, выказанне ўдзячнасці Т. М. Дасаевай было адрасавана Інстытуту літаратуры імя Янкі Купалы НАН Беларусі (а не Інстытуту культуры і яе ўніверсітэцкаму выкладчыку І. Я. Навуменку, які пазней узначаліў Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы (а не Інстытут культуры, як было пазначана ў тэксце). Акрамя таго ў змесце трапляюцца пэўныя стылістычныяхібы.

Выпраўленае інтэрв’ю размешчана ў электроннай версіі газеты. Прыносім свае прабачэнні Таццяне Мікалаеўне і чытачам.

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Міжнародная навуковая канферэнцыя «1917 год у гістарычным лёсе Беларусі» – wuz.by (28.11), president.gov.by, БелТА, tut.by, БТ-1, СТВ, sputnik.by (01.12).

Двухдзённыя V Міжнародныя «Скарынаўскія чытанні» адбыліся ў БДУ – zviazda.by, wuz.by, belarus.by, БелТА (13.11), bestbelarus.by, sozvuchie.by (14.11), «Рэспубліка» (16.11), sputnik.by, minsknews.by, mininform.gov.by (17.11), sb.by, «СБ-Беларусь сёння», compresy.by (18.11).

Міжнародная адукацыйная акцыя «Геаграфічная дыктоўка» ўпершыню прайшла ў БДУ – БелТА, unistar.by, soyuz.by, radiomir.by, belarus.by, wuz.by (20.11), zviazda.by (21.11), sputnik.by, «Ваен-ТБ» (26.11).

Студэнцкая зборная БДУ і МДТУ імя М.Э. Баўмана (Расія) стала абсалютным пераможцам на VIII Міжнародным турніры прыродазнаўчых навук – soyuz.by, БелТА, aif.by, minsknews.by (21.11).

Старшыня Парламента Грузіі Іраклій Кабахідзе стаў ганаровым прафесарам БДУ – sputnik.by (20.11), АНТ, СТВ, БелТА, zviazda.by, belarus.by, wuz.by (21.11).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Міжнародная навуковая канферэнцыя «1917 год у гістарычных лёсах Беларусі» прайшла 30 лістапада – 1 снежня ў Беларускай дзяржаўнай універсітэце. Форум быў прысвечаны стогадоваму юбілею падзей 1917 года, якія прадвызначылі не толькі развіццё беларускай дзяржаўнасці, але і станаўленне БДУ. Пра важныя моманты гэтых двух дзён – у нашым матэрыяле.

Векавы шлях

Адкрыццё канферэнцыі і пленарнае пасяджэнне праходзілі ў гістарычным месцы – Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы. Менавіта ў сценах гэтага будынка напачатку XX стагоддзя была агучана ідэя пра стварэнне першага ўніверсітэта, вышэйшай навучальнай установы ў краіне.

А праз некалькі гадоў тут жа адбыўся ўрачысты сход, прысвечаны адкрыццю БДУ.

– Мы знаходзімся ва ўнікальным месцы і ва ўнікальны час з таго пункта гледжання, што амаль 100 гадоў назад, 15 снежня 1917 года, на Першым Усебеларускім з’ездзе прафесарам Яўхімам Карскім быў зроблены даклад, які прадвызначыў стварэнне Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, – казаў рэктар БДУ **Андрэй Кароль**, старшыня арганізацыйнага камітэта канферэнцыі. – Пазней былі і іншыя знакавыя вехі на гэтым няпростым шляху. У прыватнасці, 25 лютага 1919 года быў падпісаны ўказ, які легітымизаваў стварэнне ўніверсітэта. Дэ-факта першыя заняткі адбыліся ў кастрычніку 1921 года, што паклала пачатак традыцыі святкавання дня нараджэння ўніверсітэта.

Рэктар ВУН адзначыў, што станаўленне беларускай дзяржаўнасці і станаўленне ўніверсітэта ідуць побач, а саюз адукацыі і навукі непарыўна звязаны з іншымі сферамі грамадскага жыцця. Гэтыя думкі часта гучалі ў выступленнях удзельнікаў навуковага форуму.

– Амаль 100 гадоў таму ў гэтым будынку сабраліся беларусы, якія марылі пра тое, што мы зараз маем, павінны захоўваць і памятаць – свая дзяржава і свой універсітэт, – казаў прарэктар па вучэбнай рабоце **Сяргей Ходзін**. – І толькі пасля 11 ліпеня 1921 года ў гэтым жа будынку адбылося ўрачыстае пасяджэнне з нагоды пачатку дзейнасці БДУ. Каб асэнсаваць гістарычныя падзеі 1917 года, яго наступствы, сёння ў гэтай зале сабраліся навукоўцы з Беларусі, Расіі, Польшчы, Чэхіі.

Даклады ўдзельнікаў і гасцей

Падчас канферэнцыі была дадзена ацэнка цэламу шэрагу актуальных праблем, наступствам пераломных падзей векавой даўніны. Гасці канферэнцыі адзначылі, што рэвалюцыя шмат у чым вызначыла гістарычную, культурную і сацыяльную скіраванасць XX стагоддзя. Таму заканамерна, што ў юбілейны год больш за 100 даследчыкаў, навуковых, дзяржаўных дзеячаў звяртаюцца да ўсебаковага даследавання той эпохі. Напрыклад, на пленарным пасяджэнні з дакладам «Савецкая сістэма адукацыі як

Гісторыя, дзяржава і ўніверсітэт: ад ідэі стварэння БДУ прайшло 100 гадоў

Урачыстае адкрыццё міжнароднай канферэнцыі ў Купалаўскім тэатры

вынік пераўтварэнняў Вялікай Кастрычніцкай Сацыялістычнай рэвалюцыі» выступіў міністр адукацыі Беларусі **Ігар Карпенка**. У сваім выступленні ён заўважыў:

– Пройдзены шлях нашым народам у XX стагоддзі – гэта шлях асэнсавання мінулага, гэта старонкі гераічнай барацьбы, прыклады мужнасці, усеагульнага імкнення да сапраўднай незалежнасці і росквіту краіны. Гэта аснова развіцця палітычнай, сацыяльна-эканамічнай структуры сучаснага беларускага грамадства, зацвярджэнне грамадзянскага міру і згоды.

Кастрычніцкая рэвалюцыя паклала пачатак карэннай перабудовы ўсяго грамадскага жыцця і ў тым ліку народнай адукацыі. Партыя бальшавікоў у сваёй праграме па народнай адукацыі паставіла гістарычную задачу ператварэння школы са зброі класавага панавання буржуазіі ў зброю поўнага знішчэння дзялення грамадства на класы, у зброю камуністычнай перабудовы грамадства.

У савецкі час небывалае развіццё мела айчынная навука. Праз 50 гадоў пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі ў 1967 годзе ў СССР налічвалася 770 тыс. навуковых работнікаў. І гэтыя спецыялісты былі падрыхтаваны на самым высокім узроўні. Гэта яны праклалі шлях у космас, яны паставілі атам на службу народнай гаспадарцы, гэта іх уменнямі створана і функцыянуе ў тым ліку і наша Нацыянальная акадэмія навук, яе вядучыя навукова-даследчыя інстытуты.

Савецкая сістэма адукацыі па ацэнках розных экспертаў і палітычных апанентаў разглядалася як адна з самых эфектыўных адукацыйных сістэм XX стагоддзя.

Сучасная сістэма адукацыі Беларусі атрымала ў спадчыну найлепшыя традыцыі савецкай школы і развіваецца з улікам асноўных

тэндэнцый сусветнай адукацыйнай прасторы. Створаная цэласная збалансаваная сістэма адукацыі дазваляе кожнаму рэалізаваць сваё канстытуцыйнае права на адукацыю і стаць паспяховым у грамадстве, канкурэнтаздольным у прафесіі і запатрабаваным у жыцці.

Сёння можна з упэўненасцю сцвярджаць, што развіццё адукацыі ў краіне ўяўляе сабою задачу агульнанацыянальнай значнасці. Наяўнасць збалансаванай, навукаёмкай, якаснай, эканамічна эфектыўнай, сучаснай сістэмы адукацыі – гэта заклад паспяховага развіцця дзяржавы і грамадства ў будучыні.

На працягу двух дзён на базе факультэтаў БДУ (гістарычнага, юрыдычнага, філасофіі і сацыяльных навук, міжнародных адносін) прайшла праца 7 секцый: «Метадалагічныя праблемы і новыя канцэпцыі ў вывучэнні падзей і наступстваў 1917 г.», «Падзеі 1917 г. і іх наступствы ў грамадска-палітычнай і гісторыка-культурнай рэфлексіі», «Універсітэт як падмурак нацыянальна-дзяржаўнага будаўніцтва», «Першы Усебеларускі з’езд: на шляху да беларускай дзяржаўнасці», «Сацыяльна-эканамічны і грамадска-палітычны пераўтварэнні ў Беларусі ва ўмовах рэвалюцыі і ў паслярэвалюцыйны перыяд», «Змены ў дзяржаўна-прававым становішчы Беларусі ў выніку рэвалюцыйных падзей 1917 г.» і «1917 год: рэгіянальнае вымярэнне». Таксама адбыўся круглы стол «Метадалагічныя праблемы і новыя падыходы ў вывучэнні беларускай дзяржаўнасці». Пазней матэрыялы канферэнцыі будуць размешчаны ў Электроннай бібліятэцы БДУ.

Прывітальныя адрасы

Міжнародная канферэнцыя не зас- талася без увагі дзяржаўных ін-

стытутаў і ўстаноў. **Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь** накіраваў гасцям і ўдзельнікам форуму прывітанне, урачыста зачытанае першым намеснікам кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта **Максімам Рыжанковым**: «Падзеі 1917 года спрыялі імкненню беларусаў жыць у сваім доме. Ідэя самавызначэння Беларусі, якая ішла знізу, ад ініцыятывы народных мас, выказалася ў скліканні Першага Усебеларускага з’езда. Гэты народны сход прадэманстраваў найважнейшыя каштоўнасці, значныя для нас да сённяшняга дня: свая дзяржава, яе сацыяльны характар і той факт, што толькі народ, яго воля, калектыўны розум і лідары могуць стаць сапраўднай крыніцай незалежнасці.

Звяртаючыся на Усебеларускіх народных сходах да меркавання тых, хто сваёй працай стварае нашы багацці, мы бачым і іншы ўрок гісторыі нашай дзяржаўнасці: толькі адзінства ўсіх нас, усяго нашага беларускага народа з’яўляецца гарантам выбару і захавання самастойнага шляху развіцця».

Кіраўнік дзяржавы таксама падкрэсліў, што на Усебеларускім з’ездзе ў 1917 годзе выразна прагучала фундаментальная ідэя – стварэнне свайго ўніверсітэта.

«Сёння мы яшчэ больш разуме- ем, што без адукацыі, без навукі мы не зможам умацаваць незалежнасць нашай дзяржавы. Бо асноўная яе мэта – стварэнне не толькі матэрыяльных, але і духоўных асноў для развіцця чалавека», – звярнуўся да ўдзельнікаў канферэнцыі Прэзідэнт.

Акрамя таго было атрымана вітальнае пасланне ад Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, падпісанае **Міхаілам Мясніковічам** і **Уладзімірам Андрэйчанкам**. Яго зачытаў **Ігар Марзалюк**, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальна-

га сходу Рэспублікі Беларусь па адукацыі, культуры і навукі, член Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

– Драматычныя падзеі пачатку XX стагоддзя мелі рэвалюцыйны пераўтварэнні, якія зламалі палітычную сістэму Расійскай імперыі і адкрылі перад шматлікімі народамі дарогу да незалежнасці. Для беларускага народа 1917 год таксама стаў важнай вехай у барацьбе за самавызначэнне. На Першым Усебеларускім з’ездзе, які, нягледзячы на ўсе нягоды і цяжкасці вайны, праходзіў у гэтай зале амаль 100 гадоў таму, Беларусь заявіла пра сваё права на нацыянальнае самавызначэнне, суверэнітэт і стварэнне ўласных прадстаўнічых інстытутаў дзяржаўнай улады.

Таксама вітальныя адрасы былі атрыманы ад Канстытуцыйнага Суда, Мінгарвыканкома, Савета Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі беларусаў Расіі.

Водгукі і ўражанні

Публіка сабралася ў БДУ неабаякая да гісторыі. На завяршэнні міжнароднага форуму ўдзельнікі падзяліліся сваімі меркаваннямі пра два праведзеныя дні канферэнцыі.

Як выказаўся акадэмік-сакратар аддзялення гуманітарных навук і мастацтваў Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, член-карэспандэнт НАН **Аляксандр Каваленя**, час выбраў нас:

– Важнасць гэтай гісторыі не толькі ў асэнсаванні дня сённяшняга. Яна дазваляе нам кінуць позірк у будучыню, фарміраваць у пакалення, якое толькі падрастае, не толькі грамадзянскія і патрыятычныя, але і гуманістычныя перакананні.

Тэма БДУ гучала ў многіх выступленнях. **Аляксандр Кахановіч**, дэкан гістарычнага факультэта БДУ, казаў:

– Хацелася б яшчэ адзначыць, што канферэнцыя – гэта не толькі дыскусія на тэму навуковых пытанняў. У той жа час у нас ёсць магчымасць абмеркаваць далейшае супрацоўніцтва ў прыватнасці з прадстаўнікамі тых універсітэтаў, якія прыехалі на канферэнцыю. Таму дадам, што наша канферэнцыя – гэта яшчэ і абмен досведамі, перспектывы далейшага развіцця адукацыйнага працэсу.

Алег Яноўскі, загадчык кафедр гісторыі Расіі гістарычнага факультэта БДУ:

– Мне быў аказаны гонар кіраваць секцыяй «Універсітэт як падмурак нацыянальна-дзяржаўнага будаўніцтва». У рамках канферэнцыі навукоўцы распавядалі, як універсітэт адыходзіў ад той ідэі 1917 года, як яна рэалізоўвалася, называліся тыя імёны, якія былі пры станаўленні БДУ. Таксама гучалі і прапазіцыі таго, як мы будзем адзначаць сваё 100-годдзе. Вынікі секцыі падштурхнулі да пытання, што падрыхтаваць, каб гэта прагучала не толькі на рэспубліканскім узроўні, але і на сусветным.

Дэкан факультэта філасофіі і сацыяльных навук БДУ **Вадзім Гігін** звярнуў увагу на важнасць супрацоўніцтва гісторыкаў і прадстаўнікоў іншых навук, каб не разгубіць у тым багацці архіўных дакументаў, якое стала даступным у апошнія гады:

– На абмеркаванні тэмы круглага стала прысутнічалі гісторыкі, філосафы, сацыёлагі, эканамісты, юрысты, палітолагі. І толькі такія канвергентныя даследаванні гэтых

Першы Усебеларускі з'езд: час і асобы

складаных праблем (не толькі XX стагоддзя, але і больш ранніх часоў) спрыяюць таму, што мы прыйдзем да пэўнага навуковага кансэнсусу па пытаннях не толькі дзяржаўнасці, але і сацыяльнага ладу. Мы не зможам упэўнена пракласці далейшы шлях беларускай дзяржаўнасці, калі не будзем разумець, што тады адбывалася.

Высокую ацэнку форуму далі калегі з Расійскай Федэрацыі. Старшыня Савета Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі беларусаў Расіі **Сяргей Кандыбовіч** адзначаў:

– Мы ўсе знаходзімся пад уражаннем. Што такое 100 гадоў для гісторыі? Гэта не так ужо шмат. Аднак варта аддаць належнае, што Беларусь за гэты час вырасла ад ускраін Расійскай імперыі да прыгожай дзяржавы.

Аксана Салапава, намеснік дэкана – навуковы сакратар, кіраўнік лабараторыі гісторыі дыяспар гістарычнага факультэта МДУ імя М. В. Ламаносава, старшыня Нацыянальна-культурнай аўтаноміі «Беларусы Масквы»:

– Той узровень, на якім праходзіць форум, выразна дае зразумець, што Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт прадэманстраваў высокую планку асэнсавання гістарычнага мінулага. Толькі той гісторык мае права зваць сябе гісторыкам, хто ўмее зразумець, прыняць, абагульніць мінулае сваёй краіны. І толькі тады гісторык мае права называць сябе грамадзянінам айчыны, толькі тады гістарычная навука выконвае сваю галоўную грамадзянскую функцыю. І менавіта гэты форум паказаў высокую місію, якую нясуць гісторыкі БДУ. І высокая ацэнка кіраўніка дзяржавы, якая прагучала, пацвярджае правільнае і паступальнае развіццё гістарычнай навукі БДУ.

Таісія Доўнар, прафесар кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права юрыдычнага факультэта БДУ:

– Падзеі 1917 года гралі лёсавызначальную ролю для беларусаў, бо ў іх межах склаліся рэальныя перадумовы для фарміравання нацыянальнай дзяржаўнасці, якая стваралася ў рэчышчы складаных знешніх і ўнутраных фактараў. Мы павінны звярнуць увагу на тыя постаці, якія стаялі ля вытокаў новых формаў улады, рэальна будавалі дзяржаўны апарат і стваралі якасна іншае права, вывучаць іх жыццё, дзейнасць і творчасць.

1917 год заклаў падмурок новай дзяржавы – створанай 1 студзеня 1919 года Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі, правапераемнікам якой выступае сучасная Рэспубліка Беларусь. І гэтай даце, а таксама стагоддзю прыняцця першай Канстытуцыі (2 лютага 1919 г.) і дэкрэта СНК аб утварэнні Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, на наш погляд, трэба прысвяціць асобную канферэнцыю.

Рэктар **Андрэй Кароль** у размове з журналістамі падсумаваў, што тэма канферэнцыі закранае не толькі БДУ, але і непарыўную сувязь адукацыі з іншымі сферамі грамадства беларускай дзяржавы. Асабліва ўвага будзе нададзена вынікам канферэнцыі. Атрыманыя рэкамендацыі, высновы, механізмы ў рамках кампетэнцый ўніверсітэта будуць рэалізаваныя.

Алёна ЛЯЎШЭНЯ

Лютаяўская рэвалюцыя абудзіла нацыянальна-вызваленчы рух на прасторах Расійскай імперыі. Часовы ўрад аб'явіў аб роўнасці грамадзян незалежна ад іх саслоўнай, рэлігійнай і нацыянальнай прыналежнасці. Скасоўваліся абмежаванні адносна месцаў пражывання, паступлення на дзяржаўную вайсковую службу, у навучальныя ўстановы. Была пацверджана аўтаномія Фінляндыі, выказана прапанова аднаўлення незалежнасці Польшчы. Праблемы адносна іншых нацыянальных тэрыторый Часовы ўрад адносіў да Устаноўчага сходу. Тым не менш украінскія, беларускія, літоўскія нацыянальныя арганізацыі выступілі з праектамі дзяржаўнага ўладкавання.

Беларусь у гэты час была падзелена на часткі і з'яўлялася франтавой і прыфрантавой тэрыторыяй. У грамадстве ўсё больш нарасталі эканамічныя праблемы і адначасова назіралася эйфарыя ў грамадскім жыцці. З сакавіка па лістапад 1917 г. на тэрыторыі Беларусі дзейнічала 26 палітычных партый і арганізацый.

Усебеларускі з'езд: падрыхтоўка

25 сакавіка па ініцыятыве старшыні мінскай арганізацыі БСГ А. Смоліча адбыўся з'езд беларускіх палітычных партый і арганізацый, на якім прысутнічала каля 150 чалавек: прадстаўнікі БСГ, Беларускай хрысціянскай дэмакратыі, Беларускай партыі народных сацыялістаў, саветаў рабочых і сялянскіх дэпутатаў. Быў створаны **Беларускі нацыянальны камітэт** у складзе 18 чалавек для падрыхтоўкі выбараў у Беларускае краёвае раду. У склад БНК увайшлі: Раман Скірмунт (старшыня), Павел Аляксук – намеснік старшыні, Усевалад Фальскі – намеснік старшыні, Браніслаў Тарашкевіч – сакратар. Леанард Заяц – скарбнік; Аркадзь Смоліч, ксёндз Эдвард Будзька, Алесь Бурбіс, ксёндз Вінцэнт Гадлеўскі, Бабарыкін, Казімір Кастравіцкі (Карусь Каганец), Міхаіл Кахановіч, Яўсей Канчар, Іван Краскоўскі, Вацлаў Іваноўскі, Лявон Дубейкаўскі, Зміцер Жылуновіч (Цішка Гартны), Фабіян Шантар.

Прэзідыум БНК: Р. Скірмунт, П. Аляксук, У. Фальскі, Л. Заяц, Б. Тарашкевіч. Старшынёй камітэта быў абраны Раман Скірмунт. Беларуская дэлегацыя на чале з Р. Скірмунтам была накіравана на перамовы з Часовым урадам. Упершыню міністру-старшыні Часовага ўрада Г. Львову накіравана запіска аб неабходнасці аўтаноміі для Беларусі, пашырэнні мясцовага самакіравання.

Беларускі нацыянальны камітэт пазней (у ліпені) будзе рэарганізаваны ў **Цэнтральную раду беларускіх арганізацый**, якая аб'яднала 23 арганізацыі, у кастрычніку 1917 года яна атрымала назву **Вялікая беларуская Рада**.

Актыўныя дзеянні нацыянальнага руху добра разумелі неабходнасць падтрымкі з боку вайскоўцаў, сялянства. У пачатку красавіка Белнацкам праводзіць краёвы сялянскі з'езд, у маі спрабуе арганізаваць беларускае войска.

Для актывізацыі гэтай работы 18–24 кастрычніка з'езд дэлегатаў Заходняга фронту пры ўдзеле прадстаўнікоў Балтыйскага флоту і Румынскага фронту ствараюць

Прафесар Яўхім Карскі на Усебеларускім з'ездзе ў снежні 1917 г. выступіў з дакладам аб адкрыцці першага Беларускага ўніверсітэта

Цэнтральную Беларускае вайсковую Раду. Яе выканкам узначаліў Сымон Рак-Міхайлоўскі. У склад кіраўніцтва Рады ўвайшоў генерал Кіпрыян Кандратовіч, які распрацаваў план фарміравання беларускага войска. У кастрычніку дэлегацыя ЦБВР (С. Рак-Міхайлоўскі, К. Кандратовіч, Н. Ярушэвіч, І. Шчэрба) правяла перамовы ў стаўцы Галоўнакамандуючага Духоніна аб арганізацыі беларускіх вайсковых злучэнняў і атрымала дазвол (праз 2 дні пасля ад'езду) на фарміраванне вайсковых адзінак.

Самы актыўны ўдзел у падрыхтоўцы Усебеларускага з'езда прыняў **Беларускі абласны камітэт (БАК)**, які быў створаны 17 лістапада пры Усерасійскім савеце сялянскіх дэпутатаў з ліку дэлегатаў ад беларускіх губерній, прадстаўнікоў арміі і флоту (Я. Канчар, М. Гольман, Ф. Караткевіч, А. Кюсэ-Цюз, Е. Макарэвіч, В. Селіванай, Л. Калядка). БАК заявіў аб намеры «ўзяць на сябе пачын склікання надзвычайнага беларускага з'езда». БАК павёў перамовы з кіраўніцтвам Народнага камісарыята па справах нацыянальнасцей Савецкай Расіі адносна нацыянальнага дзяржаўнага будаўніцтва.

26 лістапада 1917 г. створаны орган савецкай улады на тэрыторыі Заходняй вобласці і фронту – **Аблвыкамзах** (старшыня – Мяснікоў Аляксандр Фёдаравіч). Са 170 членаў Аблвыкамзаха больш за 100 чалавек з'яўляліся ваеннаслужачымі. Беларусу ў гэтым органе ўлады было ўсяго 3 чалавекі.

Рашэнне аб скліканні з'езда было прынята ВБР, БАК, ЦБВР, Беларускім выканаўчым камітэтам Заходняга фронту 24 лістапада. У адозве «Да ўсяго беларускага народа» гаварылася, што:

- улада на Беларусі павінна належаць Краёвай радзе, абранай дэмакратычным шляхам;
- Беларусь павінна быць дэмакратычнай рэспублікай, спаянай з Вялікарасіяй і суседнімі рэспублікамі на аснове федэрацыі;
- заклік абіраць прадстаўнікоў на Усебеларускі з'езд 5 снежня 1917 г.

Усебеларускі з'езд: выпрацоўка рэзалюцыі

5 снежня ў Мінск прыехалі каля 300 дэлегатаў з правам вырашальнага голасу. Вечарам 7 снежня іх колькасць павялічылася да 383 чалавек. Было вырашана аб'явіць з'езд правамоцным. Ад Бюро па скліканні з'езда выступіў Сымон Рак-Мі-

хайлоўскі. «Народ беларускі. Мне выпаў высокі гонар адкрыць гэты з'езд. Паўз вашы плечы я бачу ўсю Беларусь. Яна стаіць перад вамі змучаная, поўная журботы і надзеі. Па яе схуднелых шчаках цякуць слёзы. Беларусы! Вы прыйшлі сюды сказаць сваё слова. Працуйце ж на карысць свайго народа. Няхай жыве вольная Беларусь».

Яшчэ 6 снежня быў абраны Савет з'езда (36 чалавек), сфарміравана 8 секцый з'езда. Пазней іх колькасць павялічылася да 14. Потым аформіліся фракцыі, групы. На працягу 5–15 снежня мандатная камісія выдала 1167 мандатаў з правам вырашальнага голасу і 705 – дарадчага.

9 снежня абраны прэзідыум з'езда: Рак-Міхайлоўскі (старшыня), а пасля прыезду большасці дэлегатаў 14 снежня абраны новы склад прэзідыума і Савет з'езда. Старшынёй прэзідыума з'езда стаў Іван Серада, намеснікамі – А. Вазіла, А. Прушынскі, сакратарамі – Л. Каляда і Шаўчук, намеснікамі сакратараў – Томаш Грыб і Гушча.

Савет з'езда ў складзе 57 чалавек узначаліў Язэп Варонка.

З'езд прадстаўляў тагачаснае беларускае грамадства (прадстаўнікі Саветаў (1 чал. ад павета), губернскіх, павятовых і валасных земстваў, губернскіх і павятовых самакіраванняў, губернскіх і павятовых зямельных камітэтаў, настаўніцкіх арганізацый, беларускіх нацыянальных арганізацый, дэлегаты ад арміі і флоту, тылу, члены выканаўчых камітэтаў БАК, ВБР, ЦБВР і г.д.).

У перыяд 15–17 снежня з'езд падышоў да вырашэння галоўнага – арганізацыі краёвай улады і самавызначэння Беларусі. Ключавым пунктам разыходжання было і стварэнне самастойнай дзяржавы ў аўтаноміі ў складзе Савецкай Расіі. Але нават памяркоўнае патрабаванне самавызначэння ў форме рэспублікі ў складзе агульнарасійскай федэрацыі не мела поспеху. Як пісаў пазней А. Цвікевіч «прынцып федэрацыі мала каму быў вядомы».

З'езд сведчыў аб дамінаванні сацыяльнага над нацыянальным.

Між тым вечарам 17 снежня на нарадзе з лідарамі фракцый і зямляцтваў быў выпрацаваны тэкст пастановы аб самавызначэнні Беларусі і часовай краёвай уладзе. Дакумент быў зачытаны ў 1 гадзіну 15 хвілін у ноч на 18 снежня. Рэзалюцыя складалася з 15 пунктаў, сярод якіх цэнтральнае месца займаў першы. У ім падкрэслівалася, што, «замацоўваючы сваё права на самавызначэнне, абвешчанае Расійскай

рэвалюцыяй, і ўсталёўваючы рэспубліканскі дэмакратычны лад у межах беларускай зямлі, для вырашэння роднага краю і засцерагаючы яго ад падзелу і адарвання ад Расійскай Дэмакратычнай Федэратыўнай Рэспублікі, І Усебеларускі з'езд пастанаўляе: неадкладна арганізаваць са свайго складу орган краёвай улады ў асобе **Усебеларускага Савета сялянскіх, салдацкіх і рабочых дэпутатаў**, які часова становіцца на чале кіравання краем, уступаючы ў дзелавыя зносіны з цэнтральнай уладай, адказнай перад Саветам рабочых, салдацкіх і сялянскіх дэпутатаў».

У рэзалюцыі адзначалася, што названы орган мясцовай улады канцэнтруе ў сабе ўсе функцыі адказнага кіравання краем, ён мусіць прыняць меры да найхутчэйшага склікання Беларускага ўстаноўчага сходу, які павінен вызначыць лёс беларускага народа. Астатнія пункты рэзалюцыі датычыліся арганізацыі беларускага войска, вырашэння зямельнага пытання, устанавлення народнага кантролю над вытворчасцю і гандлем і інш.

Як бачна, прапанаваная рэзалюцыя мела кампрамісны характар, у ёй улічваліся інтарэсы ўсіх дэлегатаў з'езда: і «радаўцаў», і «абласнікоў». У дакуменце нават абмінута ўвагай назва Беларусі як аўтаномнай рэспублікі. Гаворка ішла пра кіраванне краем, беларускія землі, Расійскую федэрацыю і сувязь з цэнтральнай уладай.

Дэлегаты паспелі аднагалосна прыняць толькі першы пункт рэзалюцыі, згодна з якім уся ўлада павінна быць перададзена Усебеларускаму Савету сялянскіх, салдацкіх, рабочых дэпутатаў як органу краёвай улады. Такое рашэнне было негатыўна ўспрынята Саўнаркамам Заходняй вобласці, і ў ноч з 17 на 18 снежня з'езд быў разлаганы сілай. Былі арыштаваны 27 чалавек, у тым ліку старшыня з'езда Іван Серада.

18 снежня на пасяджэнні часткі прэзідыума з'езда, Савета з'езда ў памяшканні дэпо Лібава-Роменскай чыгункі было вырашана:

1. лічыць І Усебеларускі з'езд гвалтоўна разлаганым;
2. Савет з'езда прызнаць выканаўчым органам з'езда, абавязкам якога з'яўляецца прывядзенне ў жыццё ўсіх пастаноў і рашэнняў з'езда;
3. дапоўніць Савет з'езда дэлегатамі ад зямляцтваў і іншых груп.

21 снежня абраны **Выканаўчы камітэт Рады Усебеларускага з'езда** (10 чалавек), які ўзначаліў Язэп Варонка. У складзе камітэта: Палута Бадунова, Томаш Грыб, Макар Касцевіч (Макар Краўцоў), Алесь Прушынскі (Алесь Гарун), Сымон Рак-Міхайлоўскі, Іван Серада, Леанард Заяц, Язэп Дыла, Іосіф Лагун.

Факт склікання Усебеларускага з'езда, шырокае абмеркаванне праблемы нацыянальна-дзяржаўнага самавызначэння мела выключнае значэнне. З'езд засведчыў усведамленне беларускім народам сваіх палітычных інтарэсаў. Найлепшыя прадстаўнікі нашага народа заклалі першыя камяні ў фундамент беларускай дзяржавы.

Прафесар Пётр БРЫГАДЗІН, доктар гістарычных навук, дзяніс БРЫГАДЗІН, кандыдат гістарычных навук

«Сацыёлагі павінны казаць не толькі пра працэнтэ»

Цэнтр сацыялагічных і палітычных даследаванняў (ЦСПД) БДУ – адна з самых аўтарытэтных сацыялагічных арганізацый краіны. Спецыялісты цэнтра не толькі праводзяць даследаванні на замову беларускіх устаноў і дзяржаўных структур, але і ўдзельнічаюць у буйных міжнародных праектах. Дырэктар цэнтра **Давід РОТМАН** распавёў пра працу ЦСПД, пра беларускія каштоўнасці, а таксама падзяліўся планами цэнтра на наступны год.

У гісторыі і жыцці БДУ

– ЦСПД быў заснаваны 16 снежня 1996 г. загам рэктара БДУ А. У. Казуліна, – прыгадвае Давід Генрыхавіч. – Цэнтр працягнуў традыцыі першай беларускай сацыялагічнай арганізацыі – праблемнай навукова-даследчай лабараторыі сацыялагічных даследаванняў, створанай у БДУ яшчэ ў 1967 годзе. Сёння ў цэнтры працуе 25 штатных супрацоўнікаў, а яшчэ 500 інтэрв’юераў рэспубліканскай апытальнай сеткі, якія працяваюць ва ўсіх рэгіёнах краіны.

Атрыманыя вынікі даследаванняў ЦСПД выкарыстоўваюцца выкладчыкамі сацыялогіі ў лекцыйных матэрыялах і на семінарскіх занятках. Апроч гэтага студэнты праходзяць практыку ў цэнтры, таксама часта бываюць задзейнічаны ў якасці інтэрв’юераў.

Раней у БДУ ажыццяўляўся маніторынг, дзе вывучаліся праблемы і меркаванні студэнтаў і прафесарска-выкладчыцкага складу ВУ. Праводзіліся апытанні, каб дачаць настрой датычных да БДУ. На думку Давіда Генрыхавіча, у Белдзяржуніверсітэце было б цікава прааналізаваць далягляд студэнтаў і выкладчыкаў: вучоба, вольны час, забавы, чаго ім бракуе, ці задаволены яны вучобай ці працай.

Заказчыкі і праекты

Цэнтр удзельнічае ў вялікай колькасці міжнародных праектаў – гэты факт робіць яго ўнікальным у краіне. Спектр сацыялагічных даследаванняў шырокі: грамадска-палітычная і эканамічная сітуацыя ў краіне, вядуцца электаральныя даследаванні, вывучаецца інфармацыйнае поле Беларусі, праблемы адукацыі, здаровага ладу жыцця, міжнацыянальных і міжканфесійных адносін і іншае.

ацэнка ўзроўню геаграфічнай пісьменнасці насельніцтва. «Існуе задача вывесці разуменне сацыяльных, дэмаграфічных і эканамічных працэсаў у свеце на новы ўзровень, каб насельніцтва арыентавалася ў тым, што адбываецца, таму цяпер так важная папулярная геаграфічная веда», – лічыць старшыня Беларускага геаграфічнага таварыства **Аляксей Яротаў**.

Дыктоўка складалася з 30 заданняў рознай складанасці. Удзельнікі адказалі на пытанні па тэрміналогіі, картаграфіі, дэмаграфіі і шматлікіх іншых галінах геаграфіі. Для ахвот-

нікаў падрыхтавацца да дыктоўкі перыядычна выкладваліся карысныя навучальныя матэрыялы. Шматлікія пытанні былі прысвечаны геаграфіі Расійскай Федэрацыі. Пытанні ў дыктоўцы былі як адкрытыя, так і з варыянтамі адказаў. Заданні складзены камісіяй, якая ўваходзіць у Рускае геаграфічнае грамадства, і былі аднолькавымі для ўсіх краін-удзельніц адукацыйнай акцыі. Усяго за «Геаграфічную дыктоўку» можна набраць 100 балаў. На выкананне заданняў давалася 45 хвілін.

Геаграфічных дыктоўка – гэта ў першую чаргу праверка сябе і сваіх

ведаў, яна не прадугледжвае ўзнагароджання пераможцаў. Аднак Міністэрства абароны Расіі заснавала для студэнтаў суворайскай вучэльні і курсантаў з Беларусі прыз. Студэнт, які паказаў найлепшы вынік, зможа прыняць удзел у даследчым плаванні на парусніку, якое будзе арганізавана Рускім геаграфічным грамадствам і Міністэрствам абароны Расіі.

У адукацыйнай акцыі змаглі прыняць удзел мінчукі незалежна ад грамадзянства, узросту і адукацыі. Усяго на дыктоўку зарэгістраваліся больш за 120 чалавек. Самым маленькім удзельнікам стаў

7-гадовы **Ягор Куніцкі**. Другакласнік з ранніх гадоў цікавіцца геаграфіяй, валодае ўнікальнай памяццю і ўжо праславіўся ў Беларусі і Расіі дзякуючы ўдзелу ў шоу «Лепшы за ўсіх» на Першым канале. Паўдзельнічаў у акцыі і старшыня Беларускага геаграфічнага грамадства **Аляксей Яротаў**.

Бланкі з адказамі ўдзельнікаў будуць зашыфраваны і адпраўлены для праверкі ў Расію. Вынікі выкананых прац абвешчаць 25 снежня. З імі можна будзе азнаёміцца на сайтах арганізатараў, увёўшы свой індывідуальны нумар.

Дар’я КОЎЗА

Давід Ротман у Цэнтры сацыялагічных і палітычных даследаванняў БДУ

ЦСПД упершыню правёў маніторынг з выкарыстаннем планшэтаў

– ЦСПД неаднаразова праводзіў даследаванні на замовы розных міжнародных арганізацый, – распавядае Давід Генрыхавіч. – Сярод іх рамачныя праграмы Еўрапейскага саюза, праграма еўрапейскіх даследаванняў INTAS, СНД, Прадстаўніцтва ААН у Беларусі, ЮНЕСКА, ЮНІСЕФ, Сусветны банк, Міжнародная фінансавая карпарацыя і шматлікія іншыя. Акрамя таго мы ўвесь час выконваем замовы шэрагу міністэрстваў і ведамстваў Рэспублікі Беларусь (міністэрстваў інфармацыі, адукацыі, аховы здароўя, эканомікі, працы і сацыяльнай абароны) і іншых устаноў.

Каб атрымаць дакладныя і рэпрэзентатыўныя дадзеныя, у ЦСПД выкарыстоўваюць розныя метады збору інфармацыі: масавыя апытанні, апытанні экспертаў, глыбінныя інтэрв’ю, фокус-групы, кантэнт-аналіз і іншае. На першым этапе даследавання спачатку аналізуецца праблема, вызначаецца прадмет даследавання і аб’ект. Далей расцяўляюцца асноўныя кропкі даследавання, складаецца інструментарый. Звычай-

на на апытанне тысячы рэспандэнтаў і ўвод інфармацыі ў сярэднім сыходзіць 1–3 месяцы. Акрамя гэтага ўсе бланкі інтэрв’ю і анкетныя правяраюцца на поўнасць і логіку запавнення. У 2017 годзе цэнтрам было ажыццёўлена больш за 15 даследаванняў.

Буйное даследаванне па гандары

У сярэдзіне лістапада ў цэнтры завершаны вялікі праект «Фарміраванне сям’і, стабільнасць сямейных адносін і нараджальнасць у зменлівых сацыяльна-эканамічных умовах жыцця беларусаў». На даследаванне сыходзіла каля 8 месяцаў. Заказчыкам выступіў Фонд ААН у галіне народанасельніцтва ў Беларусі, а нацыянальным каардынатарам – Міністэрства працы і сацыяльнай абароны. Мэта даследавання – дасканала вывучыць гандарную сітуацыю. Варта адзначыць, што падобнае даследаванне плануецца правесці ў іншых краінах, а пачатак паклаў ЦСПД БДУ.

– Тут гаворка ідзе пра павышэнне стабільнасці сям’і, нараджальнасці. Даследаванне было незвычайнае тым, што мы першыя ў гэтай кампаніі праводзім даследаванне не на папярковых носьбітах, а на планшэтах (150 адзінак даў заказчык). У працы было задзейнічана 500 інтэрв’юераў, якія апыталі 10 тыс. чалавек ад 18 да 79 гадоў. Анкета складалася з 80 старонак, а на гутарку сыходзіла 2 гадзіны. Не заўсёды ў рэспандэнтаў знаходзілася гэтулькі часу, а пытанні пра прыватнае жыццё шмат каго бянтэжылі, – каментуе Давід Генрыхавіч. – Таксама цяжкасцю да-

давала тое, што напісаная для даследавання праграма часам давала збой. Бо інфармацыя адразу ішла на сервер у галаўную арганізацыю ў Галандыю.

Па выніку выйдуць дзве кнігі. У першай (падрыхтаванай цэнтрам) – метадалогія даследавання. Гэта выданне накіруюць у іншыя краіны, якія правядуць такое ж даследаванне следам за ЦСПД БДУ. Другая кніга будзе змяшчаць вынікі і параўнанні.

Беларусь у праекце «Еўрапейскія каштоўнасці»

Цэнтр удзельнічае ў вялікай колькасці праектаў па важных і займальных тэмах. У якасці прыкладу варта прывесці рэгулярны ўдзел у хвалях навуковых праектаў «Еўрапейскія каштоўнасці» і «Сусветныя каштоўнасці». Даследаванне ажыццяўляецца па адзіным інструментарый з выкарыстаннем тоесных падыходаў да выбаркі.

– Хачу адразу адзначыць, што еўрапейцы адрозніваюцца адзін ад аднаго мала, – кажа дырэктар цэнтра. – У дадзеным даследаванні вывучаецца шэсць базавых каштоўнасцяў. У іх ліку: сям’я, праца, сацыяльны капітал, вольны час, рэлігія і палітыка. Сярод іх увесь час на першым месцы апынаецца сям’я (як у беларусаў, так і ў жыхароў іншых краін Еўропы). На другім месцы іншая важная базавая каштоўнасць – праца. Далей стаіць сацыяльны капітал – гэта сябры, знаёмыя. Далей – вольны час. Ідзе досыць інтэнсіўны рост пазітыўнага стаўлення да такой каштоўнасці, як рэлігія. З шасці базавых каштоўнасцяў палітыка стаіць на апошнім месцы. Гэта не стаўленне да самой палітыкі, а цікавасць да розных палітычных падзей. Але яна паступова ўзрастае.

Па словах Давіда Генрыхавіча, аналіз каштоўнасцяў на працягу многіх гадоў падштурхнуў да высновы, што яны ў цэлым змяняюцца вельмі павольна. Каб у свядомасці людзей адбыліся змены каштоўнасцяў, неабходна, па ацэнцы спецыялістаў, каля 2 пакаленняў – гэта 40 гадоў.

Планы цэнтра

– Сацыялогія неабходная для таго, каб ведаць, як эфектыўна арганізоўваць працу, – разважае дырэктар цэнтра. – Сацыёлагі павінны не толькі гаварыць пра працэнтэ, але і адказаць на тры пытанні: што адбываецца, чаму і што трэба зрабіць, каб пазбегнуць негатыўных наступстваў.

У наш час праводзіцца даследаванне па праекце «Новы Еўразійскі барометр» на тэму грамадска-палітычнай і эканамічнай сітуацыі. Праз месяц – вяртанне да наступнай хвалі «каштоўнасцяў». Таксама будзе працягнуты праект па праблемах моладзі на замову Выканкама СНД.

– Мы спадзяёмся, што ў наступным годзе ў нас працягнецца супрацоўніцтва з Міністэрствам інфармацыі. Ужо цяпер ажыццяўляецца 5-гадовы праект па вывучэнні дэструктыўных фактараў уздзеяння на грамадства. Пра тое, якія рэакцыі яны выклікаюць, задумваюцца над імі людзі ці толькі вераць у тое, што ім падаюць, – дзеліцца дырэктар цэнтра.

Алёна ЛЯЎШЭНЯ

АКЦЫІ

«Геаграфічная дыктоўка» ўпершыню прайшла ў БДУ

Фотарэпартаж
gazeta.bsu.by

Нядзельнай раніцай 26 лістапада на геаграфічным факультэце БДУ сабраліся жыхары Мінска, каб правесці свае веды ў геаграфічных навуках у рамках адукацыйнай акцыі «Геаграфічная дыктоўка».

Акцыя ў нашай краіне праводзіцца пры спрыянні Беларускага геаграфічнага грамадства. Асноўнай мэтай мерапрыемства з’яўляецца

Калі часопіс блізкі да мастацтва

21 лістапада ў рамках міжнароднай навуковай канферэнцыі «Беларуская сацыялогія перад выклікамі часу» кафедра сацыялогіі факультэта філасофіі і сацыяльных навук правяла ўрачысты сход, прысвечаны 20-годдзю стварэння «Часопіса БДУ. Сацыялогія».

Вядучыя навукоўцы-сацыёлагі краіны сабраліся з нагоды такой значнай падзеі ва ўтульнай зале імя Л. П. Александровскай у Вялікім тэатры Беларусі. Вядучы ўрачыстага сходу намеснік дэкана ФФСН **Анатоль Лягчылін** параўнаў выданне такога значнага часопіса з мастацтвам і ўручыў сімвалічную дырыжорскую палачку загадчыку кафедры сацыялогіі прафесару **Аляксандру Данілаву**, заснавальніку і галоўнаму натхняльніку шырокага аўтарскага калектыву. Аляксандр Мікалаевіч успомніў, з якім запалам і настойлівасцю ён са сваімі аднадумцамі **Давідам Ротманам**, **Сяргеем Павалевым**, **Вячаславам Рудзём** і іншымі акадэмічнымі калегамі ўзяўся за рэалізацыю даўняй мары сацыёлагаў мець свой часопіс. Першы час часопісу вельмі дапамагала

Аўтарскі калектыў «Часопіса БДУ. Сацыялогія»

міністэрства інфармацыі, затым фінансаванне ўзяў на сябе БДУ, але самае важнае, што часопіс патрэбны ўсёй сацыялагічнай супольнасці. Кожны з прысутных на сходзе, па словах Аляксандра Данілава, зрабіў сваё ўклад у тое, каб часопіс адбыўся. Аляксандр Мікалаевіч спаслаўся на сур'ёзныя даследаванні, прадстаўленыя ў тым ліку і ў свежым 3 нумары ча-

Віншаванні
Аляксандру
Данілаву
ад Марыяны
Шчоткінай

сopіса, і выказаў пажаданне, каб іх высновы прынялі да ўвагі кіраўнікі розных міністэрстваў нашай краіны.

З прывітаннямі і віншаваннямі выступілі намеснік Старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу РБ **Марыяна Шчоткіна**;

старшыня Пастаяннай камісіі па адукацыі, культуры і навуцы Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу РБ **Ігар Марзалюк**; галоўны навуковы сакратар ВАК Рэспублікі Беларусь **Вольга Дубаневіч**; прарэктар БДУ доктар гістарычных навук **Сяргей Ходзін**; начальнік упраўлення Міністэрства інфармацыі Беларусі **Таццяна Хмель**; дэкан ФФСН БДУ **Вадзім Гігін**; галоўны рэдактар «Весніка РУДН. Серыя: Сацыялогія», загадчык кафедры сацыялогіі, доктар сацыялагічных навук **Мікалай Нарбут**; загадчык кафедры БДУКМ доктар філасофскіх навук **Марына Мажэйка**; намеснік дэкана ГрДУ імя Я. Купалы **Мікалай Мыслівец**, загадчык сацыялагічнай лабараторыі БрДУ імя А. С. Пушкіна **Святаслаў Кавецкі**.

У мерапрыемстве таксама прынялі ўдзел удзельнікі рэдакцыйнай калегіі часопіса, аўтары і чытачы, прадстаўнікі ўніверсітэтаў і інстытутаў Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

На сходзе былі ўручаны ганаровыя ўзнагароды міністэрстваў і ведамстваў, а таксама граматы БДУ і ФФСН.

Завяршыліся імпрэзы выдатным канцэртм артыстаў Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Рэспублікі Беларусь.

Сяргей ШАФАЛОВІЧ

ЮБІЛЕІ

З першых жа дзён існавання кафедры быў зроблены ўпор на прыцягненне высокакваліфікаваных кадраў у галіне знешняй палітыкі, гісторыі і тэорыі міжнародных адносін. Яе першыя выкладчыкі прафесары А. А. Разанаў, У. Е. Снапкоўскі, А. А. Чалядзінскі, дацэнт Л. В. Лойка, а таксама вядомыя навукоўцы-гісторыкі дацэнты М. Э. Часноўскі і В. Г. Шадурскі. Важны ўклад у развіццё кафедры ўнеслі дацэнты Л. М. Хухлындзіна, С. Ф. Свілас, а таксама лабарант Н. А. Дабржанская.

Затым у калектыў уліліся дацэнты Ю. І. Малевіч, А. А. Дастанка, А. У. Селіванаў, А. В. Ціхаміраў, Р. М. Турарбекава і А. У. Русаковіч, а таксама выпускнікі спецыяльнасці: дацэнты У. В. Фральцоў, С. А. Лашкевіч, А. М. Садоўская, Д. Л. Шавялёў, М. В. Шавялёва, і аспірантуры кандыдаты гістарычных навук М. У. Даніловіч і Ф. С. Салум.

У апошнія гады калектыў кафедры значна ўмацаваўся дзякуючы прыходу вядомага спецыяліста па бяспецы і знешняй палітыцы Кітая прафесара А. М. Байчорава і вяртанню на кафедру пасля шматгадовай дзейнасці ў якасці рэктара БрДУ імя А. С. Пушкіна прафесара М. Э. Часноўскага.

Выкладчыцкі патэнцыял кафедры з'яўляецца адным з самых высокіх у БДУ. Сёння на ёй працуюць 7 прафесараў, дактароў навук і 13 кандыдатаў навук.

Кафедра забяспечвае падрыхтоўку спецыялістаў у сферы міжнародных адносін па дзвюх спецыялізацыях: знешняя палітыка і дыпламатыя і міжнародныя арганізацыі.

Узаемадзеянне з асноўнымі заказчыкам спецыялістаў – Міністэрствам замежных спраў – у апошнія гады стала ажыццяўляцца на ас-

Кафедры міжнародных адносін ФМА 25 гадоў

нове пагаднення аб супрацоўніцтве паміж МЗС РБ і БДУ, а таксама працоўных праграм.

З 1992 г. пачалі фарміравацца дзве навуковыя школы: у галіне вывучэння гісторыі і сучасных міжнародных адносін (кіраўнік – прафесар А. В. Шарапа) і гісторыі знешняй палітыкі Беларусі (кіраўнік – прафесар У. Е. Снапкоўскі). У верасні 2015 г. кафедру ўзначаліў прафесар М. Э. Часноўскі, які з'яўляецца заснавальнікам беларускай навуковай школы даследавання сістэмнай трансфармацыі еўрапейскіх краін былога сацыялістычнага саюза.

За час працы кафедра падрыхтавала каля 1 тыс. спецыялістаў, якія цяпер складаюць прыкметную частку супрацоўнікаў МЗС і працуюць у многіх беларускіх дыпламатычных прадстаўніцтвах у розных краінах. Сярод нашых выпускнікоў: Пасол Беларусі ў ФРГ Д. У. Сідарэнка, начальнік упраўлення міжнароднай бяспекі і кантролю над узбраеннямі МЗС РБ А. М. Часноўскі, начальнік упраўлення інфармацыі – прэс-сакратар МЗС РБ Д. Л. Мірончык. Сярод іншых начальнікаў упраўленняў – А. В. Бушыла, Я. С. Вараб'ёў, Ю. А. Слука, А. В. Кажан.

Нашы выпускнікі занятыя ў іншых міністэрствах і ведамствах, уключаючы Савет Бяспекі, міністэрства абароны, міністэрства ўнутраных спраў, міністэрствы эканамічнага блока, структуры дзяржаўнай бяспекі. Яны паспяхова працуюць на шматлікіх беларускіх прадпрыемствах, у прадстаўніцтвах за мяжой, у СМІ, установах адукацыі, навукі і культуры. Некаторыя з іх сталі буйнымі прадпрыемствамі і дапамагаюць кафедры і факультэту.

За час працы на кафедры абаронена шэсць доктарскіх і больш за дваццаць кандыдацкіх дысертацый. Пры кафедры дзейнічае інфармацыйна-аналітычны цэнтр (кіраўнік Ф. З. Прыбытоўскі), а таксама СНДЛ «Знешняя палітыка і дыпламатыя ў сучасных міжнародных адносінах: прыкладны аналіз». Шэраг навуковых дысцыплін чытаецца на англійскай мове, адбылося ўжо тры выпускі нашых магістрантаў з ліку замежных грамадзян, якія навучаліся ўвесь перыяд на англійскай мове.

прадпрыемствах, у прадстаўніцтвах за мяжой, у СМІ, установах адукацыі, навукі і культуры. Некаторыя з іх сталі буйнымі прадпрыемствамі і дапамагаюць кафедры і факультэту.

За час працы на кафедры абаронена шэсць доктарскіх і больш за дваццаць кандыдацкіх дысертацый. Пры кафедры дзейнічае інфармацыйна-аналітычны цэнтр (кіраўнік Ф. З. Прыбытоўскі), а таксама СНДЛ «Знешняя палітыка і дыпламатыя ў сучасных міжнародных адносінах: прыкладны аналіз». Шэраг навуковых дысцыплін чытаецца на англійскай мове, адбылося ўжо тры выпускі нашых магістрантаў з ліку замежных грамадзян, якія навучаліся ўвесь перыяд на англійскай мове.

Выкладчыкамі кафедры выдадзена больш за 500 навуковых публікацый, у тым ліку манаграфій, зборнікі дакументаў і навучальных дапаможнікаў, навуковыя артыкулы ў беларускіх і замежных рэцэнзаваных часопісах і зборніках. Каля 50 публікацый, уключаючы манаграфіі, выдадзена за межамі СНД: у Польшчы, Літве, Германіі, Швецыі, Францыі, Швейцарыі, Кітаі, ЗША. Толькі за апошнія 5 гадоў выкладчыкамі выдадзена 29 манаграфій, у тым ліку 9 за мяжой; апублікавана 238 артыкулаў з іх 36 за мяжой; падрыхтавана 8 навуковых дапаможнікаў.

Кафедра ўстанавіла цесныя сувязі з Расійскім універсітэтам дружбы народаў, Інстытутам міжнародных даследаванняў Уроцлаўскага ўніверсітэта. Падтрымліваюцца кантакты з Жэнеўскім інстытутам міжнародных даследаванняў (Швейцарыя), Інстытутам міжнародных эканамічных і палітычных даследаванняў РАН, Дыпламатычнай акадэміяй МЗС Расіі, Кіеўскім інстытутам міжнародных адносін. Наша кафедра – удзельнік праектаў па інтэрнацыяналізацыі вышэйшай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь.

Калектыў кафедры міжнародных адносін пастаянна пашырваецца, уключаючы ў свае шэрагі як вопытных, так і маладых выкладчыкаў, даследчыкаў, спецыялістаў-практыкаў, што дазваляе своечасова і эфектыўна рэагаваць на новыя патрабаванні працадаўцаў, укараняць сучасныя метады і новыя падыходы да выкладання, весці актыўную навуковую працу, пастаянна ўдасканальваць вучэбна-педагагічны і выхавальны працэс.

Прафесар Аляксандр ШАРАПА, загадчык кафедры міжнародных адносін у 1992–2015 гг.

Актывісты студэнцкіх арганізацый Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта правялі Міжнародны дзень студэнта 17 лістапада ў сталіцы Латвіі.

Візіт быў падрыхтаваны і арганізаваны органамі студэнцкага самакіравання вядучых ВНУ краін-удзельніц – Студэнцкай асамблеяй ад Белдзяржуніверсітэта (пры падтрымцы творчага саюза) і студэнцкім саветам Латвійскага ўніверсітэта. Таксама ў рамках Міжнароднага дня студэнта на мерапрыемствах прысутнічалі прадстаўнікі студэнцкага савета Літоўскага ўніверсітэта імя Вітаўта Вялікага.

Яўген Харук, старшыня Студэнцкай асамблеі БДУ:

«Гэты візіт стаў працягам нашага супрацоўніцтва са студэнцкім саветам Латвійскага ўніверсітэта. Упершыню мы наведалі Латвійскі ўніверсітэт яшчэ ў маі, а затым прадстаўнікі латвійскага боку прынялі ўдзел у нашым II міжнародным моладзевым форуме «М.І.Р. – наша будучыня!» у верасні. Варта заўважыць, што знаёмства ў нас атрымалася своеасаблівае: у маі група студэнтаў выявіла жаданне наведаць гульні КВЗ у Рызе. Мы, як арганізатары паездкі, падумалі, што можна паспрабаваць наведваць і вядучы ўніверсітэт Латвіі з экскурсіямі, каб пазнаёміцца з іх працай. Я, старшыня студэнцкай асамблеі, знайшоў у сацыяльнай сетцы Facebook старшыню студэнцкага савета Латвійскага ўніверсітэта Сігнэ Скутэлі і наўпрост напісаў, што мы збіраемся ў Рыгу і хацелі б сустрэцца і пазнаёміцца, каб у далейшым завязаць сяброўскія адносіны паміж нашымі органамі самакіравання. Сігнэ хутка адказала і дапамагла нам арганізаваць той візіт. Пасля гэтага мы ўжо размаўлялі пра магчымасць рэалізацыі сумесных праектаў, так і вырашылі, што прыедзем да іх на дзень студэнта».

З боку Латвійскага ўніверсітэта прадстаўнікоў БДУ сустрэў рэктар універсітэта **Індыкіс Муйніекс**. Ён адзначыў арганізаванасць нашых студэнтаў, а таксама наша жаданне сябраваць са студэнтамі іншых краін і выяўляць ініцыятыву. Таксама рэктар заўважыў, што нашы ўніверсітэты могуць і развіваць адносіны як на ўзроўні ад-

Дзень студэнта – у Рызе

міністрацый, так і на ўзроўні студэнцкіх органаў самакіравання.

Падчас знаёмства з Латвійскім ўніверсітэтам студэнты звярнулі ўвагу на падабенства нашых ВНУ. Так, у Латвійскім ўніверсітэце ўжо рыхтуюцца да святкавання стагоддзя (быў заснаваны ў 1919 годзе). Не саступае ён БДУ і па колькасці навучальных падраздзяленняў: 13 факультэтаў і 20 даследчых інстытутаў.

Каб абмяняцца досведам, латвійскімі студэнтамі былі арганізаваны воркшопы па наступных кірунках: культура, студэнцкае самакіраванне і студэнцкая мабільнасць. На воркшопах удзельнікі з усіх краін дзяліліся сваёй досведам і меркаваннямі па арганізацыі працы органаў самакіравання ў дадзеных кірунках.

Прадстаўнікі Латвійскага ўніверсітэта арганізавалі для нашых студэнтаў экскурсіі па карпусах універсітэта (цікава, што ў Латвійскім ўніверсітэце ёсць корпус, будынак якога пабудаваны яшчэ ў XIX стагоддзі, а таксама ёсць корпус, які пабудаваны ў 2015 годзе і

адпавядае ўсім патрабаванням сучаснага працэсу навучання і ўладкаваны так, каб студэнты адчувалі сябе там, як дома), а яшчэ зладзілі сапраўдную квест-экскурсію па горадзе, у межах якой нашы студэнты не проста паглядзелі горад, а яшчэ і выконвалі пэўныя заданні.

У канцы насычанага дня нас усіх чакаў урачысты канцэрт, прысвечаны Міжнароднаму дню студэнта. Канцэрт складаўся з дзвюх частак, адну з якіх арганізоўвалі нашы студэнты. Творчы саюз БДУ і ўпраўленне па справах культуры ўзялі на сябе частку працы і арганізавалі 30-хвілінны канцэрт.

Гэта паездка таксама стала падарункам для каманды-пераможцы фэсту першакурснікаў БДУ Your Fresh Meeting. Арганізатарам конкурсу выступіў творчы саюз БДУ, вынікі якога былі падведзены 9 кастрычніка, дзе на гала-канцэрце стала вядома імя пераможцы. Ім стала каманда філалагічнага факультэта «Бабін бунт». Разам з творчымі калектывамі Латвійскага ўніверсітэта яны таксама рыхтавалі канцэрт да дня студэнта.

Галоўнай падзеяй візіту стала падпісанне мемарандума пра супрацоўніцтва паміж органамі самакіравання з мэтай стварэння двухбаковых сяброўскіх адносін і супрацоўніцтва, а таксама адносін абменнага характару паміж студэнтамі Латвійскай Рэспублікі і Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Сігнэ Скутэлі, старшыня студэнцкага савета Латвійскага ўніверсітэта, разам са старшынёй Студэнцкай асамблеі БДУ Яўгенам Харуком падпісалі мемарандум. У будучыні ён дазволіць беспераходна арганізоўваць студэнцкія форумы, канферэнцыі, што ў цэлым зробіць нашых студэнтаў больш мабільнымі.

Сігнэ Скутэлі, старшыня студэнцкага савета Латвійскага ўніверсітэта:

«Мы вельмі рады, што ў нас з'явіліся такія партнёры з Беларусі. Студэнты павінны атрымліваць магчымасць падарожнічаць, знаёміцца з іншымі краінамі і людзьмі, і гэта ўсё не толькі ў рамках вучобы, а таксама і ў рамках дадатковай грамадскай дзейнасці. Мы вельмі

спадзяёмся, што наша супрацоўніцтва са Студэнцкай асамблеяй БДУ будзе пашырацца і ў нас з'явіцца шмат сумесных праектаў».

Адным з галоўных сумесных мерапрыемстваў, ідэі якіх атрымалася абмеркаваць падчас візіту, стане праект у рамках падрыхтоўкі да правядзення чэмпіянату свету па хакеі ў 2021 годзе, які пройдзе адразу ў дзвюх краінах – Беларусі і Латвіі.

Увогуле, удзельнікі паездкі засталіся задаволеныя і ўражаныя візітам. Ва ўсіх быў яшчэ дзень для таго, каб бліжэй пазнаёміцца з горадам і краінай, якая 18 лістапада якая святкавала Дзень незалежнасці. А Латвійскі ўніверсітэт і яго студэнты пакінулі толькі добрыя ўспаміны ў нашых студэнтаў.

Кірыл Карaban, намеснік старшыні студэнцкага саюза БДУ:

«Прыемна сустрэцца з ужо знаёмымі студэнтамі, якія зусім нядаўна прыязджалі да нас на форум «М.І.Р. – наша будучыня». Як той казаў, візіт у адказ не зацягнуўся. Хочацца адзначыць цікавую форму экскурсій ад студэнтаў Латвійскага ўніверсітэта – квест па горадзе. Папярэдне нас усіх перамяшалі ў розныя каманды, што дазволіла не толькі пазнаёміцца са студэнтамі з Латвіі, але і яшчэ лепш даведацца пра свой актыў. Вядома, нельга не сказаць пра сапраўды студэнцкую атмасферу. Тое, чаго нам так бракуе – лаўнж-зоны. У Латвійскім ўніверсітэце яны ёсць на кожным паверсе, вельмі стыльныя, а галоўнае – зручныя. Таксама адразу ж у вочы «кідаецца» сімволіка ўніверсітэта – яна ўсюды. Хочацца паўтарыць падобнае і ў сябе. Мы будзем выступаць з ініцыятывамі да адміністрацыі БДУ падтрымаць нашы ідэі ў пераўтварэнні холаў у карпусах. Асабліва спадабаўся корпус прыродазнаўчых факультэтаў. Ад унутранага аздаблення да тэхнічнага абсталявання».

І напрыканцы хочацца выказаць падзяку студэнцкай асамблеі за магчымасць так выдатна і незвычайна правесці Міжнародны дзень студэнта!

Паліна ДАЎГІЛЕНКА, Яўген ХАРУК

Таленавітыя студэнты, выпускнікі і супрацоўнікі БДУ аб'ядналіся, каб стварыць цёплы і творчы «Кірмаш добра БДУ»!

21 лістапада ў холе галоўнага корпуса БДУ на вырабы, выпечку і сертыфікаты на творчыя паслугі тавараў для дзяцей абмянялі цэлых 400 сэрцайкаў! У пераводзе з «грошай любові і добра» гэта эквівалентна нашым рублям. Арганізатарам выступіў цэнтр добраахвотніцкай дзейнасці БДУ пры ўпраўленні выхаваўчай работы з моладдзю.

У кірмашы паўдзельнічала 25 майстроў, а тавараў – у разы больш! Вязаныя шалікі, сумачкі, вышытыя і намаляваныя карціны, размаляваныя вазы, біжутэрыя, віншавальныя паштоўкі, ёлачныя цацкі, сертыфікаты на фотасесіі, пляценне кос, псіхалагічныя гульні і шмат-шмат выпечкі... Да пачатку кірмашу ля абменнага цэнтра стаяла чарга. Сэнс аб-

Кірмаш добра БДУ

мену просты: за дзіцячыя тавары (канцылярыскія, прадметы гігіены, часопісы і да т. п.) можна было атрымаць сэрцайка, а на іх абмяняць упадабаныя працы майстроў. На ўсё

была ўсталявана свая «цана». Усе сабраныя тавары будуць накіраваны ў дзіцячыя дамы Беларусі і дзецям з маладзямі спечаных сем'яў.

Хутчэй за ўсё, вядома, апусцеў стол з выпечкай – адны толькі арэшкі са згушчонай разліцеліся за 20 хвілін! А размаляваныя пернікі нават было шкада есці – такія прыгожыя! Аднак, зладзіўшы з імі фотасесію і падзяліўшыся здымкамі з сябрамі, пакупнікі з радасцю разгортвалі абгортку. Біжутэрыяй ручной працы цікавіліся не толькі дзяўчаты-студэнткі: супрацоўніцы і выкладчыцы БДУ выходзілі з фааміранавай ружай на кофтанцы і іскрынкамі ў вачах.

Нарасхват былі стыльныя сертыфікаты! Зусім хутка для наведнікаў кірмашу правядуць фотасесію, створаць лагатып, запро-

сяць на псіхалагічную гульню «Твой ход». Ангеліна Міхалюк правяла майстар-клас па пляценні бранзалетаў са стужак. А побач Вольга Мялешка заплятала складаныя і прыгожыя косы: «Тут вельмі атмасферна! Прыемна цешыць людзей, ствараючы прыгажосць. Я нават трохі здзівілася такой колькасці майстроў розных кірункаў, буду ведаць, колькі талентаў у БДУ!»

Радасна, што «Кірмаш добра БДУ» стаў не толькі дабрачынным мерапрыемствам, але і напоўніўся размовамі, аб'яднаў студэнтаў і супрацоўнікаў, далучыў да прыгажосці!

Запрашаем прыняць удзел у іншых мерапрыемствах цэнтра добраахвотніцкай дзейнасці БДУ.

Надзея МАРХЕЛЬ

Фотарэпартаж
gazeta.bsu.by

